

Narodni list

Pučki list za politiku i pouku.

„Narod bez narodnosti jest telo bez kosti“

Za oglašavanje plaća se 10 helera po reduku, za više puta po pogodbi.

Oglašivači šalju se na uredništvo lista.

Rukopisi se ne vraćaju. — Nefrankirani listovi se ne primaju.

Br. 29.

Volosko-Opatija u četvrtak 18. srpnja 1901.

God. II.

Istarski sabor i talijanska većina.

Kako smo već u broju 26. „Nar. lista“ pisali odprilike se na 20. meseca junija o. l. istarski sabor ili dieta va Kopre. Talijani su se nadali, da će bit sabor sazvan va Poreč pak su se prevarili. Ovo leto imeli su svetkovat četrdeset letnicu istarskega sabora pak su se nadali da će va Poreče moć delat i govorit ča budu hteli i telegrafat v Italiju kako budu hteli, zač da našeh devet deputati ne će bit va Poreče kako ih ni bilo pasana leta. I zač bi ni šli? Svaki se spamećuje ča ih je tokalo pred četiri leta. Naši su deputati prišli va Poreč va dijeta a Talijani su platili porečke fakine, ki su nutre va diete na naše deputate pljuvali, rugali njim se „ščavi“ hitali va njih smrad, tako da su na koncu morali bežat v Poreča. A i kad su bežali nisu njim Talijani dali mira nego su za njimi kamene hitali tako, da su misleli, da je za njih finjeno. Drugo leto za tem ni htel naš Presvetli Cesar da Talijani za našemi deputati tako fakinski postupaju, pak je sazval sabor va Pul, kade je dosti bajunet.

Naš presvetli Cesar ima najme po zakone pravicu sazvat istarski sabor kako će, al va Pul, al va Kopar, al va Poreč al drugamo.

Talijanom ni to bilo pravo pak su protetstali levo i desno, a za pokazat da ni va Pule ni bolje nego va Poreče su Talijani i va Pule naše deputate sramotili na najgrđji način. Kad su naši zastupnici videli, da nisu sigurni za svoje življenje ni va Pule šli su lepo doma pak nisu dve leta šli nikamo. — Ovo leto su Talijani seguro misleli, da će bit sabor sazvan va Poreč. Kako nebi? imaju va Beče Rizza, Polesina

Benatta pak sve jedno njim je škrokalalo. — Naš presvetli Cesar je sazval sabor, kako smo već gore rekli, va Kopar. Na 20. meseca junija su prišli svi talijanski i naši deputati va Kopar va sabor. Komać se je sabor odpril talijanski deputati su protetstali, da je sabor sazvan va Kopar a ne va Poreč pak su šli ča. Naši, se zna, buduć ih je premalo nisu mogli storit niš pak su morali poć doma. Celi pošteni svet našega cesarstva se je rugal Talijanom, da su storili takovu komediju samo za to, da neće već moć pljuvat onako slobodno kako su va Poreče na naše deputate. Čujte malo ča piše od to talijanske kumedije talijanski list „Il Risveglio“, ki se štampuje va Gradšike.

„Talijanska većina va istarskem „saboro misli da nosi svu kulturu i talijanstvo, a oduštvo i najbezobraznijim iskorišćivanjem, i svojimi grdelimi „špekulacijami na škodu Slavena i Talijana (si čul salo?) postala je kamotom, sramotnom i razkošnom vladom „na izdajstvo Istre i njezinega pučka. „Ta talijanska većina igra najgnusniju „od svih komedij. Počelo se je s „zdravom vladara, nastavilo se je pro „teatom da je sabor sazvan va Kopar „a svršilo se je s tem da su talijanski „deputati pobešli iz sabora. Istarski talijanski foji zovu ta biegn manifestacijom Talijanstva; va istinu pak ne znamo kako dolazi narodni talijanski „značaj u savez s tom komedijom? — „Naprotiv, kako Talijan (to piše „Risveglio“) protestiram proti toj pogrdi „talijanstva buduć se tu talijanstvo „stavljaj na mesto magarca, ki kako „munjen okol sebe petasa dočim su „jedan put Talijani znali svojem „našanjem porušit i koju vladu. Najprvo pitam ja: kakov je to grad Kopar, da ne bi bil vredan da va njim „bude istarska dijeta? Al pak morda

„ni ta istarska dijeta vredna, da bude „va Kopre? Kamora istarsko-talijanska „misli valjada, da neće va Kopre moć „delat ono ča bi delala va Poreča. Ča „ne? Al je morda za provinciju od „kakovo škodi, da je sabor va Kopre? „Zač nisu to preprečili ti talijanski „kamoristi, ki toliko kriče od svojega „istarskega domorodstva? S tolikemi „don Matteo, s tolikemi Rizzi, s tolikemi „kemi Bennati nisu znali goveran pri- „dobit za se da bi sazval sabor va na- „vadno mesto! Tako mala stvar pak „nisu bili vredni dobit ju. (Altroke „peto kolo! op. sl.) Sada pomislite malo „ča moru oni dobit boljega i većega. „Istarska dijeta pala je poradi svojega „nikakovega delovanja tako nizko, da „već leta i leta niš ne dela nego vre- „dja najdublja čuštva Istre.“

Tako piše talijanski foj „Risveglio“. Mi ćemo temu samo to pridodat: Talijanskem deputatom nije ni na kraj pameti korist istarskega pučka i gospodarsko blagostanje Istre. Njim je samo do tega, da bude v Istre sve talijanski va školah i na suđe i va crekvah pak magari svi Istrani Talijani i Hrvati poginuli od glada. Za to oni puk smućuju za to oni Krstiča plaćaju, a trubasti puk neka se da slobodno za nos peljat.

Dokle je puk istarski zapućen i bedast moru se Talijani s njim igrat slepega miša. Joh ti ga pak Talijanom kad jedanput istarski puk oči otvori.

Za čem Talijani gredu?

Neki Paulo Tedeschi napisal je pred dvajsetak let knjižicu, va koj se govori od propadanja Talijani va Istroj. Ta Tedeschi je bil jedanput pop va našoj biskupije, pak kašnje je odpuhlul va Taliju, kade je i napisal rečenu knjižicu. On govori, kako bi se Istru moralo potalijančit od vrha do tal, na-

vlastito pak kako bi se imelo potalijančit Hrvate.

Va toj stvar preporeča Talijanom, da ne postupaju preneglo, i da neka budu jako obzirni prema Hrvatim. Oni da njim ne smeju reć da su Talijani, aš da bi se temu uprli zubi i nokti. — „Za sada — piše Tedeschi predobit će se puno s tem, ako ih osvedočimo da oni nisu Morlaci, Slaveni ni Čiči, nego (čujte mački!) danas treba njim va glavu zabit, da su oni Istrani. Vreme će pak svoju storit, aš vreme je poštenjak.“

Ste videli malo! Kako je pred dvajsetak let Tedeschi naučeval, tako danas Krstić dela. Njegovi mački već nisu Slaveni, al barem od tega ne pusti se već niš čut, nego Istrani. Kad budu svi ti mački osvedočeni bili, da su va istinu Istrani i niš drugo, onput će jih vreme kroz noć prelet va Talijane. — Krstić gre va toj stvari još dalje. On i talijanski puk va Istroj, pak i talijanske zastupnike talijanska družtva i talijansku stranku — zove da je to sve — istarsko. To je, da su mački i talijani sve jedno, najme za sada — Istrani. Vreme pak će storit svoju — to će reć, da te od svih teh Istrani na jedanput uskrnut Talijani.

To je sve očitio i za svakoga, ki vidi malo dalje od nosa javno kako beli dan, To bi naši zavedenci i prodanci morali jedanput za vavek zabit va možjane — i nastojat bi morali, da zlo, ko njim prieti, odstrane od sebe dokle su na vreme. Ono ča piše Paolo Tedeschi čista je škola naših iredentista — oni se tega drže, kako pijan plota.

A neki naši ljudi?

Zalostno je, kako im ti naši ljudi veruju, i kako se daju od njih peljat v jamu. A i čudno je to — kako se more nać v Istre nekoliko tisuć ljudi, ki ne samo da veruju va to, nego bi

— E kad se ja dobro najedem — odvratim mu Kozjavuna — ja si razporim nadutu trbušinu, da budem lahak kao prije.

— Razpori i meni — govoraše mu Kozjirog — da mi se trbuh na četvero ne razleti.

— Kakov junačina jesti Kozjirože, eto ti noža pa razpori si ga sam.

Kozjirog uze britki nož i razpori si trbuh al u čas čao, jer mrtav na cestu pade a da se već ne digne.

Sad poleti Kozjavuna do starice i joj izpriповied, kako će oni sada trgovati i mnogo žita nakupiti, al za to treba, da sinu novce pošalje, jer će oba u daleki svet. Baka stara odmah je sinovu volju izpunila i Kozjirovim s novcem bisage napunila.

Postolar je sada bisage optrio i težko s njima kući dospio. Kad ugleda svoju ženu i milu dječicu, plaćući liepo sve ogrli i liepo se s njima izljubi. Sad ne šije već postole niti lomi šila jer gospodski živi baš kao grof. Ovo je sve istinito, što sam o Kozjirovu i postolaru napisao, a tko ne vjeruje neka ide tamo, da sve sam na svoje oči vidi.

— Dobra majka do dva velika kotla fažola nakuhala, liepo ga osmočila i u velikih

PODLISTAK.

Kozjavuna i Kozjirog.

Priložilo A. J.
(Svršetak.)

Dok je majka pripravljala objed, junaci se dogovoriše kako će se za podne prošetati na obalu, da vide tko će dalje u more baciti željeznu kuglu.

Dobro pobratime — veli mu Kozjavuna — ti donesi na obalu tvoje dvie željezne kugle, ali čuj moj pametni savjet, meni neka bude veća a da ne bi ti s većom ruke si izčasio.

Kad se dobro nahraniše k moru se zaputiše. Cielo selo doleti k moru na obain e da vidi tko će dalje odbaciti kuglu. Kozjirog pograbl kuglu zaniše njome do dva do tri puta a kugla odleti nebu pod oblake i pade daleko u široko more, gdje je pala tekar se je vidilo. Cielo selo sada krene glavom, da vidi postolara, kamo li će ju on odbaciti. Kozjavuna izvadi kapu sa svoje glave i stade hitro s njome mahati.

Šta radiš Kozjavuno? — upita ga Kozjirog.

Zar ne vidiš tamo daleko onaj brod? Mašem njemu da mi se s puta makne a da ga ne bih pogodio.

Cielo selo od straha rukama sakrije si lice i ču se žamor dal od molitve il kletve: Kozjavuno poštedi mornare, jer siročad bi te proklinjala. I Kozjirog sa suzami na očima Kozjavunu svesrdno molio da neka poštedi ladju i mornare. Napokon se Kozjirovni onekšalo srce i Kozjirovu tilo odvratio: Kad me i ti liepo moliš ne ču bacati kugle već mi hajdemo kući, da izjedemo ono što nam je od objeda ostalo.

Kozjirovni cielo selo se liepo na milosti zahvalilo i njega do same kuće izpratilo. Svako u selu hvalio je njegovo milosrdno srce i njegovo junačtvo kovao u zvijezde.

Slijedećeg dana baš kod ručka junaci se okladiše tko će više izjesti fažola. Na ovo je majka svojeg jadnog sina nagovorila jer je vidila, da Kozjavuna niti polovicu ne pojede koliko Kozjirog pa mislila, da mu je time stupicu pripravila.

Dobra majka do dva velika kotla fažola nakuhala, liepo ga osmočila i u velikih

zđjelah na trepu postavila. — Junaci se k stolu posjedaše, drvene žlice pograbiše i počeh jesti. Bože moj kao lavi, kao da nisu godinuću dana ništa okusili. Kozjirog već dvie zdjele fažola u želudac strpao, trbuh mu se naduo i dobro se nasitio, da je već jedva dišao. Kozjavuna baki prigovara, što nije jošte više fažola nakuhala, ta on bi jošte pet zdjela u želudac strpao — a već je tri zdjele više pojeo nego li Kozjirog. Kozjavuna kao tobože malo naljučen pozva svog pobratima k ravnoj carskoj cesti, da se sad ogledaju tko će bolje trčati, tko će koga prestignuti. — Kad se dokotrijaše do ravne ceste, Kozjavuna izvadi oštar nož iz pojasa a da ga Kozjirog niti opazio nije te razpori vreću što mu bila na trbuhu u koju je fažol mesto u usta mećao. Vreću razpori a fažol iz vrećetine izpadne. Stane teći, e stoputa hitrije trči nego li Kozjirog, evo već ga je dotrčao i za sto koraka prestignuo. Kad se bio tako od Kozjirovoga odulećio, okrene se k njemu, da ga dočeka. Kozjirog opazi, da mu već pobratim neima one strašne trbušine te ga upita: Zar ti je već brate fažol probavio a da već neimaš one strašne trbušine?

još i v ogranj žli za tu trubastariju, ku njim davaju popit Talijani, kako da ne vide trapulu, ku njim postavljaju oni, ki ih za sada onako glade.

A nikada laglje stvari nego osvođočit se o tem, ča mi govorimo. Zamito samo v ruki jedan talijanski foj, pak ča čete nać va njim? Nać čete „Istria italiana“, „provincie italiane dell' Austria“, „gli italiani dell' Istria“. Istria terra italica i t. d. Dakle ča čete to reć? To ča reć, da Talijani znaju, da ima v Istre puno ljudi našega zajika, ki ne razumeju dosta talijanski, da bi mogli čitat talijanski foji, za ča oni va teh svojeh fojeh moru pisat ča ih je volja i drago. I tu va teh talijanskih fojeh, keh naši ljudi ne čitaju, istarski Talijani ne taje ča su i za čem gređu. Oni se va teh fojeh otvoreno spovedaju za Talijane i otvoreno pokazuju, da su Talijani. Samo kada z našim pukom govore, govore da su Istrani, i to samo za to, da moru ovaj naš puk na prevaru predobit i s njim zavladat. Eto za čim gređu Talijani i njihov plaćnik Krstić, kada govori da smo mi Istrani.

Mi smo već tisuće puti tumačili našim ljudem, da to ni dosta ako naš čovek reće: Ja sam Istran! Pomislite si jednu vreću, va koj ima pšenice i kukolja. Ni pšenica a ni kukolj ne moru dobit imo od vreći, za svem tem da su va njoj zbijeni, već pšenica ostaje pšenica, a kukolj ostaje kukolj. Tako i mi Hrvati, Slovenci i Talijani ne moremo dobit ime naše narodnosti od ove male zemlje kakova je Istra, nego Hrvati ostaju Hrvati, Slovenci Slovenci, a Talijani — Talijani. Nam se za to ne more reć Istrani, kako ni mi onoj pšenice, da je v rećarka, ale kukolju da je — vrećar. Mi se moremo, ako čemo zvat: Hrvati, ki va Istre bivaju, ale pak istarski Hrvati, kako se zovu Nemci, ki su va Stajerskoj rodjeni — štajerski, a oni ki su va Tirole rodjeni — Tirolski Nemci. Reć da smo Istrani je bedasto a i pogibeljno je, kada se zna, za čim gređu Talijani, kada nas tako krste.

Dopisi.

Iz Kastva pišu nam: Negde na početke ovega leta oglasili su se naši vrli delavci, kako sledi:

Poziv i molba.

Motto: „*Tko pjeva, zlo ne misli!*“

U prvom početku našega preporoda u Istri bio je Kastavgrad vodićem u borbi protiv Talijana. — Iz njega primao je naš narod svježine i jakosti, okrepe i odvažnosti. O njegove zidine odbijale se bezuspješno protivničke striele, na njegovim grudima lomila se neprijateljska koplja.

Na Kastav navajivalo se ponajžeće, htijud udariti pastira razdvojitii ovce. Takav bio je negda Kastav-grad. Danas je žalibože zaostao.

Ni Athena nije više danas, doli gradić slavne prošlosti. Da je Kastav zaostao, krive su razne okolnosti, ponajviše pak pomanjkanje mlade, jedre inteligencije. Da naš Kastav i dalje ne zaostaje, mora biti želja sviju nas. Ako i ne može da se usigne opet na čelo Istri, bar neka ne bude zadnji. To je i nas radnika vruća želja. Da i mi bar ponješto pripomognemo k oživljenju te želje, sležismo se u kolo, da ustrojimo pjevački sbor: „Istarska vila“.

Pjesmom hoćemo da dižemo svijest u narodu: da budimo uspavane, budrimo mlake, krijevimo mljohave. Hrvatskom pjesmom hoćemo i želimo da širimo slavu i veličinu naše krasne domovine.

Nu u koliko ima u nas jake volje i vruće želje da si ustrojimo pjevačko društvo, to ne čemo moći nikada dospjeti k željenom cilju, ne dobijemo li s vana izdašne podpore, podpore moralne i materijalne.

Obraćamo se s toga ovim uljudnom zamolbom na sve kastavske rodoljube, da nas izvole poduprijeti u našem nastojanju.

Poznavajuć Var, p. n. gospodine, vrlim rodoljubom, komu zazbilja leži na srcu na predak rodne grude, umoljavamo Vas najučtivije, da izvolite priskočiti nama u pomoć te se upišete kao član utemeljitelj ili podpiratelj u naše društvo.

Nadajud se u naprijed, da nam ne čete molbe odbaciti, najljepše Vam blagodarud, bilježimo se uz pozdrav „Bog i Hrvati!“

Privremeni odbor

Pjev. i tamburaškog društva

„Istarska vila.“

U Kastvu, 23. siječnja 1901.

Tako je giasil ta lepi poziv naših čestitih delavac, pak ni za to ni mogal ostat glas vapijućega u pustinji. I ni ostal! Njilja i sveh nas vruća želja se je spunila dne 30. junja o. g. — Ta dan se je va „Narodnem Dome“ va Kastve konstituiralo pjevačko i tamburaško društvo „Istarska vila“ na temelju potvrđenih pravila ili statuta.

Skupšćinu je odprl privremeni predsjednik gosp. Munić Vjekoslav, kemu se mora i ovdje priznat, da je njegova vela zasluga, da je društvo stapilo na svet. Živio! Na skupšćinu je prišlo puno člani izvršujućih i podpirajućih, a ča pak nas je najviše razveselilo je to, da je prišlo i odaslanstvo zametskoga pjevačkoga i tamburaškoga društva „Sloga“ sa svojim predsjednikom i kapelnikom. Tako i treba. Neka se već na početke pokažemo kako dobri susedi i dobra braća.

U odbor su bila izabrana ova gospoda: predsjednik naš objubljeni glavar, Mirko Jelusić, podpredsjednik čestiti Frane Dukić-Diračić, za tajnika i blagajnika naši mladići Jurinčić Vladko i Grosman Ernest, za arhivara Munić Vjekoslav, i odborasi Rubeska Vinko i Jurinac Rudolf. Va obranbenički sud bila su pak izabrana gospoda: Šepić Mate, Sinčić Ivan i Žic Niko, a njihovi zamjenjici Jelusić Ljudevit i Dukić Ivan.

Društvo broji do sada 19 pjevača i 37 podpirajućih člani, a sigurno narast ču broj jedne i druge, kada budu neki ter neki uvideli, da društvo lepo vrši svoju zadaću. Odlučilo se je, da podpirajući člani imaju plaćat na mesec oni I. reda 2 k, II. reda 1 k, a III. reda 60 para. Po 60 para te plaćat na mesec i pjevači, barem dokle se društvo nekoliko pokrepi.

Kada se je već sve obavilo, molli je za par rieči gosp. Fran Rubeska, perovodija zametske „Sloge“, pak z lepimi besedami pozdravil je „Istarsku vilu“ i osobito narađoval joj se, ča je bila tako srećna na izbornom predsjednika, za kega se zna, da ča znat i otet vodit društvo častno i poštivo. Još je zamolil, da novo društvo bude složno delalo s zametskom „Slogom“, kako deca i sinici jedne majke.

Gospodin predsjednik „Istarske vile“ ni ostal dužan odgovora, već se lepo zahvalil „Slogi“, kako to već on zna, da se je potrudila do nas, pak joj je obećal svu ljubav i prijateljstvo.

Kada se je skupšćina svršila, našli su se svi skupšćinari u krčmi „kod Terenze“ pul žunlja dobre kapljice, kada se je zreklo mnogo lepih nazdravic i zapevalo veselo više skladnih pesam.

Bog dej, bil srećan ovi korak, pak neka „Istarska vila“ dugo i dugo budi uspavane, bodri mlake, krepil mljohave. Neka hrvatskom pjesmom širi slavu i veličinu naše krasne domovine — kako je želel privremeni odbor va svojem proglaše.

Lepo bi bilo da je „Istarska vila“ dobi svoju koraćnicu, kako ju imaju druga pjevačka društva.

Zato, mislimo, da nebi falila neka naša gospoda, ka su od Boga za takove stvari obdarena, da se bide vanka, kako se ono po Kastavsku reće S tem bi va istinu storiła jedno lepo rodoljubno delo. Dakle gospodo, mi Vam se preporučamo. — Platit ču Vam Bog i Hrvati.

Iz Tinjana. Velevrjednii g. uredniče! Neki dan sam čital onu gnjusnu Matuljku zamazanicu u kojoj pišu podprednici Krstićevi, koji mu pomagaju ljude voditi krivju njegovoj nevjeri prokletoj, koju on piše u raztrepuhi, i tega blaga nimamo dosti, ako ne neke lahkodele, koje legašev sin pod-

kuplja sa cigari, tabakom i babami vina poli onega propalce. Neka pišu izmišljotine proti našemu dićnemu načelniku, koji se mući i trudi i dela za siromašni ovaj naš puk, koj je na pravoj kršćanskoj vjeri, a ne za one lopove koji se pusto voditi na konopcu kako ciganski osli za žmuj vina. Neka pišu proti našemu hvalevrednemu g. nadučitelju, koji se dosti mući i trudi za džecu kolu u školi, toli u crkvi, da bi dobrog ploda donesla u svojem životu, ali ni ni to bezvjercem pravo, i su mu vriedni pisati, da on i g. načelnik idu u onu blaženu Kringu da se krepaline najodu. Ah! nevjera prokleta. I našega g. župnika se moraju taknuti, drugačije ne bi valjalo, i to mu je i njemu plaća, ča se mući i trudi za stavit živinu na dobar put, ali to nevjercem ne bjeli broskvu jerbo oni nisu navadni ništa drugo, ako ne da se dogovaraju s polovicom ku je bežala u lokvici, što bi se izmislili pisati u kravljju, proti onim koji se trude i muče za dobar puk, a brižan sirota stari otac i majka nek se muće i trude od rana jutra do kasne noći na delu.

Oh! Krstićevac štrigo, daj si mira, Bog ne plaća svake subote, doći će tvoja i tvojih pomoćnika. Rečem vam, da na sve vas je pala ona od gospodina „Liziriti“ nevjera prokleta“ samo onega ki se jadi, da mu je dićni „Narodni list“ pisa, (piša konton) nije još ali i njega čeka ako ne promjeni paragrafe Legine.

Pišite čemo vam rispondit.

Hilehale.

Domaće vesti.

Prijateljem našega lista. Mi imamo va našem uredničevu svu silu pisam, dopisi i članki, va keh se posvuda spominje Krstić. Ta pisma mi ne čemo stampat, zać ih već ni trebe.

Mi smo već do sada Krstića tako fotografali, mi smo ga našemu puku tako verno opisali, da bi svaka beseda ku bimo mi o njemu već rekli ale napisali — bila odviše. Za pravo reć, mi nismo ni do sada uzimali ozbiljno njegove trubastarije i bedarije — i ako smo od njih pisali, činili smo to samo radi onih, keh je on za sobom va jamu povukal.

Nego sada nam ni već ni tega treba. Kako čovek Krstić je već bil z davni mrtav — a sramotu, ku je ponedeljak doživl va našoj lepoj Opatije zakopala ga je po sve veke većom, tako da nam ni trebe već priložit ni slova onemu, ča smo do sada od njega napisali. Svo blato, koje on već meseci i meseci pobiral, da ga baci na naše poštene ljude, ljsunulo je on dan njemu na obraz. Mera se je prevršila, krv je prekipela i počela se je teplit — puk je rekal svoju — na svoj način. I tako je naš „Narodni list“ lepo svršil svoju zadaću; ku si je bil preuzel, on je neprestano narodu pokazival, ča je Krstić i čemu se more nadat od jednega tuđega plaćenika. I puk nas slušal i zapametil je sve ča smo mu mi o tem pisali i govorili. — Pećat našemu delu i nastojanju bil je dogodaj od ponedeljka.

Očito je, da se narod budi. On ne ča da zna za izdajice, za izrode i talijanske plaćenike, a tim pokazuje, da je vreden svake časti i da se je uzpel do prave civilizacije, spoznanja i sviesti narodne. Mi moramo sada Krstića prepustiti narodu, a ako se budemo koliko i unapred bavili s njim, to čemo učinit za to, da pokažemo pristom na one, ki ga plaćaju i kim je

on danas glavna kolona. Kolona već se topi va blato i kaljužu — do mala ča ona za sobom povuće i celu onu zgradu na silu stenfanega taljanstva, ko ča poč ako ča Bog brzo z goru kopiti, kako je šal taljanski kazin u Opatiji — a to taljanstvo ča danasnjem smutljivcem nosit od prilike onoliko, koliko nosi opatijskim kazinašom — Kazin.

Krstiću su supice presele.

Motto:

Vara che salo, salo, salo
Vara che salo che salon
Jambrozija del mio cor
Bianca e rossa come un flor.
Dala mu je mudandi,
Dala mu je stomanji
Dala mu je ligambi
Cossa ghe zè de mal.
(Dante Calighieri Inferno e Purgatorio XXXIX.)

Bora mi, bil je to pravi pakal i purgatorij. Nego bolje ča bit ako počmimo valje od reda. Dunke poslušajte. Kako je poznato Camusu se je pred nekoliko meseci rodilo jedno žensko dete. To dete, kako je poznato, ni se va svo to vreme krstilo, i to z razloga da se va crekve v Opatiji krsti samo hrvatski, a Camus, da ne ča ako ne latinski. Camusu se je do sada šest dece krstilo na Voloskem hrvatski i nikad mu ni prišlo na pamet protestat al pitat da mu se dete krsti latinski. Sada pak stavil se je kumpar Kostantini va glavu, da se dete mora krstit latinski a ne hrvatski, pak su on i Camus učinili i molbi i rekursi do svetoga Otea pape va Rim. Da ne bude nedužno dete prez svetoga krsta je naš biskup valje s početka dopustil da se isto krsti latinski al va Camusovoj kuće al va crekve zaprtemi vrati zać tako crkveni zakoni propisuju. I proti temu su Camus i Costantini rekursili mu nisu niš opravili.

Pokle toliko i toliko zatezanja odlučilo se je najzada, da ča se malu Kamašicu krstit zadnji ponedeljak na 15. o. m. Priprave su se učinile jako velike — pomislite — Kamus je pisal ravno va Italiju va fabriku od supic, samo da bude sve va rede. Žena mu je pak pisala ravno va Rovinj, da njoj pošalju jednu kiblu najboljega vina. Inšoma festa — da se sve pali. Pred Kamašuvom kućom čekale su dve karoci — va keh su se smestili kumpari, kumi i malo dete z babom. Kočijaši su rekli: gie! i karocice su odletele put stare crekve svetoga Jakova.

A pred tom crekvom čekal je nestrupljivo jedan čovek, ki mi je bil sa skinum obrnjen, tako da sam mogal videt, kako mu od zada brageši delaju jedan mali fagot. Ja grem bliže i kega vidim? — Krstića! Jušto on čas su ga bili stirali vanka s crekvi — zać se je kršćenje imelo obavil pul zaprteh vrati, i Krstić ni smel narot. Na to mu se je približil jedan naš mladićac i pogledal ga je i rekal mu je: — „Salu!“ A Krstić njemu: — Deder ti meni pokaži, gdje mi visi salo? — A dečko njemu: „Tamo od zada ti visi.“ I naš mladić se je obrnu i šal je ča. Na to su prišli neki mališi i počeli su okole njega hodit i govorit mu: — „Salu, salu!“ A Krstić: — Tamo Kundić ima sala, k njemu idite!“ A deca njemu: — I Stirn ima sala, ma njemu ga daju voli, a tebe ga dava stara „Jambrozija“. Na to se je Krstić ča obrnu kać se su jušto va ta hip prilletele Kamašove karoc pred crekav. I jedan po jedan šli šu „piru“ dole s karoc — ale Krstića ni nijedan od njih otel ni abadat, za svem tem, da im se je on fikeval na svi modi i manjeri. Isto tako nisu ga oteli abadat ni onputa, kada se je kršćenje svršilo i kada su s karocami ča šli.

Krstić je ostal sam s onom decom, ka mu nisu celo vreme otela dat mira za ono vruće salo. — I va ta hip videl je Krstić Lumbrelina i Ninota od Roži. Valje se je razveselil i skočil je k njim i zavapil je: — O cari! komać sam vas čekal? Kamo gremo? — Homo se malo prošćeat, rekal je Lumbrelin. A Krstić njemu: Aj bo, ča ča nam to — homo raje ča popit — mi go ana sede de diavolo! A propozito — homo

Kamus — danas imaju tamo južnu. Ande. I Kristić je mislao va sebe: — Ala fin tamo će bit Bivanda, a zače ne bi bil i Mudanda kada se krsti — Fernanda?

Va to vreme kumi i kumpari su svi sedeli mirno i lepo za stolom, a Kostantini je već bil dosta dobre volje, pak je lepo zabavljaj društvo. Kad na jedanput ti se odpru vrata i na prage od kamari ti se prezenta Kristić i njegovi adjutanti — Lumbrelin i Nino od Roži. Čeljad društvo ostalo je kako od kamika. Nego ča te? poslat ča ih ne mori — eh! tu ni druge — kada se bi va tance valja tancat, pak Bog teta Jele. Mučec su njim ponudili mesto da sedu i natočili su njim malo vina i dali su svakemu po dve supice, ka su njim još bile ostale. Kada su Kristić, Nino i Lumbrelin počeli jist, jedan od pozvaneh se je dignul, zel je slobuk i šal je ča, za to, zače da on ne ča sedet za istim stolom, za kem sedi jedan Kristić. — Kada je Kristić popil dva žumlja vina počel je vapit: Viva Fernanda! viva Kamus! viva Kostantini! Eviva tuti! Lumbrelin je pak va to vreme gledal va žumli i mačal. — Nino od Roži je mljaskal zadnju supicu.

Mej tem se je vani pripravljala kumedija. Neka deca, ka su videla Kristića poč Kamusu, su se zaustavila puli merkata i svaki čas bi ki od njih zavapili: Salo! salo! Kristić je počel srzat sve više. Kamuseva žena je otela znat da ča je to salo. To njoj se je protumačilo i moramo reč, da se je od srdca nasmeta. Nego vapaj je z vani postajal sve jači i jači. Tu ni bilo drugo čut ako ne salo i salo i samo salo! Najzada se je Kostantini štuflal, šal je na skod, a za njim valje Lumbrelin. I ljudi su od zdola govorili: — A viš ih Kostantina i Lumbrelina, kako da su čera prišli skupa z univerzitati! A Kostantini crjen kao rak (ja ne znam od česa je bil crjen, ter ni nego malo popil!) počel je na decu vapit hrvatski: „Čujeta, ča vas ni sram, ča vas je to mestar navadil va škole, a? Ala mars ča, doma, zac ako ne greste, ča vas mame povedet“. Nego češ vaje — deca kada počmu jednu plit ne bi ih ni vranic fermal. I ala s tim salom napred i napred. Najzada su se svi štuflali i odlučili su ča poč. Va jednu karocu se je ukreal Kostantini i Kamus, a va drugu brzini poveretti pater Kristić i Lumbrelin i Nino. Mila majko, da vam je bilo onputa onde bit i videt, ki bakan vam se je najednup zlegal. Kristić je bil vas zelen. On se je vas tresal — one široke mudandi na njem trepetale, kako šiba na vode. Jedan siromahni čovek je to gledal i rekaj je: Siromah sam, ma isto ne bim rad za deset tisuć florini, da za manom onako sviča i laju, kako za njim.

Bože moj nač ti čovek pride. A vapaj smeh, svikanje je trajalo puno, puno vremena, a ljudstva se je nabralo kako vlasti na glave i sve, muško i žensko, staro i mlado, malo i veliko, gospodin i siromah, Čeh i Nemač, Slovenac i Hrvat sve je to vapilo: Salo, salo i salo. A deca su pivala: Nije Istra Talijanska! a pjevala su još: Vara ke salo, salo, salo. A ljudstva je bilo toliko, da karoca, va koj je bil Kristić ni mogla nikako napred pasat, tako da je brzian kučer imel silnega posla i vapil na ljude: — Rišpetajte blago, blago rišpetajte! Aj si jušto ča neki čut knčera. va onem konfuzione.

Pokle puno i puno vremena posrećilo se je najzada karoce provnč se kroz ljude i poč put Voloskega. Za njom su pak tekla deca i drugi sve do Viener Hajma neprestano vapjuće: — Salo, salo, salo. Ako se znae ča kakvu guñiju koru od limuna, kakovo jaje, va kem je bil pišćenac i kakov zgnječajni pomidor ki je Kristić prišal do sala, drugih incidenti ni ni bilo. Za to pak grej osobita pohvala mjestan policiju, koja je svojim uzornim i vrlo pobjalnim držanjem nastojala, da se od te nevine igre ne bi porodila veća kakova barufa.

Nego Kristić je svakako iskal barufu. Njemu vrag, križ božji budi, ne da mira. Neki su ga na Voloskem sekali i govorili su mu, da ča ga ni sram onako — pobeč. — A on da pokaže, da se ne boji, zel je Ninota

sobom i ala nazad v Opatiju k Ertela. — Kada su ljudi doznali, da je Kristić pul Ertela, šli su svi tamo, pak su mu opet počeli pivat salo, salo. Ertel i on fotograf Poriket počeli su na naše ljude juđit se, a našli su mu rekli da neka pošalje provokatora Kristića ča pak da ča bit mir. I va istinu Ertel je Kristića i Ninota stral ča, a kada su prišli na cestu tu je bil jedan arjan barjan kako da je samanj. Tu salo tu „mazza-padre“ tu svega dokle nisu paterci Kristić i Nino skožili va karocu pak bežali jput Voloskega a dečarija kumpanjala ih je do Skribi. Po Voloskem su Nino i Kristić vrišćali: Eviva Istra italiana t. j. živila talijanska Istra (sto čeli mački? op. sl.) pak je neki pred oštarijom od Ljudevita Trinajstića Širolu zavrinsul: „vara che salo“. Kristić se je valje fermal i skočil k Vicetu Tomašić pisaru Dra Stangera i pital ga: ki je Salo? a Vice Tomašić: ča ste vi Salo? Kristić na to: Ja sam Dr. Salo. Dakle sada znamo jednu više.

Mi bimo hteli znat malo ča miele oblasti da naši ljudi imaju riblju krv? Ako bude Kristić neprestano provociral naše ljude ča još prit do vele smutnje. Recimo da bi jedan naš čovek šal va Porečimu delat proti Talijanom ovakovu smutnju kako ju ovde dela Kristić proti nam domaćem ne bi živel ni 24 ure. Zajedno bi ga Talijani ubili. A mi da imamo trpet sve. Ča smo mi blago al smo ljudi? Već je 4 meseci na kapitanat jedan rekurs zaradi jedne multe proti Kristiću. Mislite da na kapitanat skerbe da bi ta rekurs al ovako al onako rešili? Jok! A Kristić med tem neka slobodno provocira. Ovu stvar bi dobro prijavit ministarstvu. — Nego kumedija ni još bila svršena. Zač dokle je Kristić bežal z Opatije kako Barotieri z Absinije, dotle je brzina Ambrozinka bila na strahovitih mukah. Stvar je stala ovako: Gospodin Marotti imel je dobit od Ambrozinke neki krajcari. Ti krajcari mu Ambrozinka ni otela, ale pak ni mogla dat, ča je najzada sve jedan tabak. G. Marotti njoj je storil peticion, a sud njoj je škevestral sve, ča je imela va kuće. Nego beči su se ipak nekako našli, a imel ih je splatit Kostantini, ali je Kostantini pozabil na vreme zbrojit beči gosp. Marottu. Zlo je to, kada je alokat pozabljiv! Inšoma plačeno ni bilo, a gosp. Marotti je dal ča odnest svu robu od brzine Ambrozinke. Kegaj plaća je bilo va kuće puli stare, a kega smeha po Matljah, kada su ljudi branakalni omu robičimu od Ambrozinkine kuće pak sve do gospodina Kancilera. Najveći smeh je bil kad su nosili nekakovo velo kanapć i ča je znam ča su ljudi povedali od tega kanapć. Inšoma kada je Kristić doma prišal ni imel nanke kamo leč.

Ča se ne vidi već tu prst božji? Ča ni već to pedepsa božja za svo zlo, što je ta čovek nanesal ovemu narodu? .Nego ča bilo, da bilo, to sve neka mu bude za nauk, da neka ne misli, da ča on moč ovde delat ča je njega volja, nič da ča on nekakojm hitat blato va naše žene matere i otca. To neka si zapamti i neki poglaviti c. k. i neka drži dobro na une, da ako ča on pušcat da nam kojekakve svinje blate ovaj naš do sada tako mirni domaći prag, da čemo mi benj nač načina, kako čemo takove svinje stavit va klešča.

Čujte ljudi, pak se čudite! Na 14. 3. 1901. bil je pozvan opatijski dinšman Vinko Spazapan k grofu Zdenku Kinski va Villa Döry, da ča mu nest nekakovu robu na vapor. Kad je Spazapan prišal k grofu rekaj mu je grof, da ga ne rabi sada već zač da mu je već drugi nesal robu na vapor. Spazapan je na to prošil grofa da neka mu po tarife plati put do villa Döry najme 30 soldi. Grof na mesto da ga plati rekaj je svojemu pedintaru da neka Spazapana natuča. Pedintar je imal malo srdca pak ni htel to storit. Na to je grof Zdenko Kinsky zdigul ruku na Spazapana udrlj ga je dva! puta tako silno po glave da je na tla pal. Onputa je zapovedal svojim slugam pak su Spazapana van hitili. — Spazapan je pul tega pretprel male ranj, dal se je vižitat od duhtora pak je šal grofa Kinski-a tužit na sud. Na 3. aprila o. l. bil je pred sudom na Voloskem dibatiment. Grof se ni dostojal prit

sam nego je posal svojga pedintara. Sud je svejedno šentencom od 3. 4. 1901. br. 138/1 odsudil grofa za to ča je tukal Spazapana na 30 k multi i 14 k troška. Spazapan je pital, da mu mora grof i neč platit za bol i duhtora, nego voloski sud ni mu odsudil niš. I grof i Spazapan su rekurili va Trst. Tribunal va Trste je pak šentencom od 19. 6. 1901. odsudil grofa Zdenka Kinsky na 30 k za trešak druge instanci. Sada bi čovek mislel, da je stvar finla, al bi se prevartil.

Kapitanat je pozval Spazapana i dal mu je pismeni ukor (fervais) kega ovde u hrvatskom prevodu donasamo:

Br. 7005. Volosko, 2. julija 1901. Dinštmannu v Opatije.

Na temelju razprave obdržavane u ovom uredu dne 6. junija 1900 (?) podeluje Vam se ovim radi nepristojnoga ponašanja napram gostu grofu Kinsky v Opatije u smislu § 138. obertnoga reda zadnji pismeni ukor s pretnjom, da ča Vam se uzet koncesija.

c. k. kot. kapitan Scarpa v. r.

Pitamo mi sada, zač je Spazapan zaslužil, da mu kapitanat dava ukor i da mu se grozi, da ča mu zet koncesijon i tako hitit ga na cestu? Morda za to ča je grof Kinskoga pital 30 soldi za zasluženu plaću? Ale pak za to ča je tužil grofa Kinskoga, ki ga je tukal? Va istinu neznamo kako je c. k. kapitanat mogal dat Spazapanu ukor premda ni bil ni kriv ni dužan. Valjda bi bil moral Spazapan kad ga je grof počel tuč hitit se pred njega na tla i pustit da mu kako jednemu pasu stane na vrat. Takovo postupanje vapije nebu za osvnetom. Mi mislimo da i jedan dinšman kako i svaki grof i baron je učinjen na sliku i priliku božju i da i on ima jednu dušu. Ta stvar ča se još i drugde čut.

Nemški list od talijanskih deputati va istarskem sabore. Bečki list „Information“ kega čitaju i na cesarskem dvore piše od kumedije, ku su talijanski deputati na 20 junija o. l. učinili va Kopre med drugem ovo: Sami talijanski deputati ne znaju ča bi hteli svojem postupanjem. More se reč jedanput za vavek, da se vlada ne ča dat od njih prestrašit. (Dosta je već do sada od njih straha pozobala! Op. uređ.) Zemaljski sabor bil je pozvan va Kopar za to zač ni danas ne bi bili zastupniki manjine (Hrvat i Slovenec) va Porečie sigurni za svoj život, i radi tega vlada ne more popustit. Ako pak Talijani svoju komediju nastave onputa ima vlada jedan uzrok više, najme vlada bi bila dužna sprostavit sramotnomu i objestnomu postupanju Talijanskih deputati pravdu silu. Ta se ni treba brinut kem bi ta borba škodila. *Ta borba predložila bi vladi većom jasnouču, da mora i da se je morala već pred više vremena oslonit na one istarske domorodce (Speničića i Laginju) ki imaju za sobom većinu istarkega pučanstva i ki su va istarskom saboru va manjine samo usleđ nepravednoga izbornoga reda.*

Tako piše nemški foj „Information“. Mi pak dodajemo temu ovo: Svo zlo koje va Istre prihaja iz Trsta. Da su va Trste pravdejniji i sposobnej ljudi na vlade ne bi istarski Talijani delali takove kumedije, ne bi zvali centralnu vladu va Beče „governo de njoki“ nebi zvali talijanskega kralja „nostro re“ (naš kralj), nego bi imeli barem nekoliko respekta pred Austrijom. Ovak pak, dokle njim va Trste delaju ča te oni sami, makar to bilo nezakonito i nepravedno oni more za Anstriju manje, nego za blato od svojeh postol. To gospoda va Trste jako dobro znaju ali za to niš ne mare.

Stvari od našega partida. Va predžadjem broju našega lista smo javili da ča Kristićeva „stomanjčina“ poč va želtu, zač da on gre za stvari od njegovoga partida, propuovtat celu Istru (to on sam piše). — Mi smo pak znali da ča imet due 15. v Istru jedan mali „skontro“, pak smo se čudili, da za tu malenost neče izlazit „stomanja“ i smo rekli da je njegovga stranka kilava, i da je teško, kada mačja stranka ima samo tikvane, balotere i makakote, ki nisu vredni

oblatit tu „stomanja“. Nego čudite se ljudi! Ovi dni dobil je naš Barba Tončić, iz Laurane sledeći list.

Gospod Barba Tončić!
Nella base del sparagrafo tre zeri dela leje su sfioj anka gazette, va plovabim da vaje štampate va vašem foju sledećim Reti — fiko.

Ni istina da smo mi od partita dei mački kilava stranka, ovo leto nima niš kilavči, zač nima ni šliv, da nismo kilavi dokazal je pošat pak ča dokazat i avenir. Tikvani, balotari i makakoti nismo mi, nego oni ki nam veruju i oni Talijani ki su nas mastno plaćali. — Vi još govorite da se ne more med nami nač enega ki bi pošporikal našu veru corocodinu, ali po vašu „stomanjčinu“. To ja „kranjska“ prava „kukuma“ solenamente profestant. Ja sam kapac sve oblatit, ako tega ne znate pitajte va Laurane. — Onu nedelju, kad sam prišal iz Medveje onako malo „kisel“, pak sam va porte delal ablju... ablju... va m.... onput da bi te bil videl moje „mutande“ — (nego inter nos rečeno te mudande nisu od „tete Ambrozije“, nanke nisu one ke mi je bila dala ona dobra starica Nadalina kad sam prišal va Lovran skoro nag i bos) kako sam jih oblatil a to sve od silnega kuraja kada sam se utapjal va porte.

Ja vam moram još javit, da Dra Fritajnu ne morem već videt, zač kada sam delal ablju i blatil mudande su mu telefoni neka pride valje va Lauranu, zač da je velika potreba jednega nobile de Liziriti — pak ni prišal.

Ve saludo „Prava kranjska kukuma“.

Kako su mački pošteni. Pišu nam iz Sežane. Ovde palimo neki Kastavci japence. Med drugimi težaki imeli smo i dva Kristićeva, jednega Brežana i jednega Zvončana. Mi ki smo japence pogodili dali smo njim najprvo kaparu a oni su i puli drugih proti zdigulni kaparu. Kada smo palli prvu japencicu su šh odavta da mačka palit. Za polnoćem se je jedan zgubil; šal je spat va štalu pod jasje. On drugi ga je čekal do dneva a ni ga bilo. Za tem smo ih pustili puli japence, da te sturat japno. Oni su se dogovarali, kako bi prestepili gospodare. — Kada je jedan od nas prišal k japence kade su ta dva mačka imeli sturat japno, već se je bil zgubil jedan od njih najme Franina. Smo ga šli iskat ma ga nismo mogli naš. Pogle smo doznali, da je bil šal va Sežanu, i da je tamo lagal, da nu je prišal telegraf, da mu je mat umrla, da mora poč doma i da neka mu daju beči. I gospodar od japence mu je dal na naše ime beči a još ni bil zaslužil ni kapari ku je prvo od nas dobil.

Drugi mačak je pak za svum kaparum pobegal ča po ceste kako jedan landravec. Tako delaju mački! Tako ih vadi Antikrast, kega oni kako „proroka“ pošlušaju. Moraju kada nisu niš pošteni od njega. Svaकेga poštenega Kastavca bi bilo sram, da takovu sramot po svetu dela. Samo mački su z Antikrastom zgubili ljudski sram, dušu i poštenje.

Grego pomore prat Kristićevu salo. Mi smo od nekada znali, da čovek ki zataji svoj zajik i materinsko mleko, je pripravan sve storit, aš pod nilem nebon ni hujega čoveka, ča je izdajica svojga roda. — Naš Grego hitil se je na popi. Čitajte samo va „Jambrozije“ onu pogrdn, ku sve hita na popi. To je ono pod naslovom: „Pučke pijavice“, ča se je podnufal pisat ni više ni manje nego jedan učitelj. Varamente lep je to šulmajster, kako bi rekli Lanšičani! Na mesto da puk uzgaja va strahu božjem, a on puk šunta proti popom, da pak malo po malo zgubi i strah božji. A johl i kataloh narodu, ki se odbije od popa i crekvi. Nego ča čemo na. To je prva i najglavneja želja i misal od našeh neprijatelj, a njihji plaćeni izlajice moraju pisat, kako njim oni zapovedaju, pak ča grje pišu proti popom, toliko njim više va žep kapne. — Boga ti Grego, jell tako!

Tamburaš zbor u našoj vojnoj mornarici. Na brodu N. V. „Schwarzenberg“, koji služi za školu takovrznih „moca“, ima liepo

uređen tamburaški zbor. U petak dne 12. o. m. producirali su se ti tamburaši pred brojnim gostima lječilišta Portorose, koji se nisu mogli dosta naužiti i nahvaliti ljepote i milote glazbe i preciznosti izvođenja. — Bilo je 24 tamburaša; svi — osim zborovodje „moci“. — Pored instrumenata koji obični tamburaški zbor sačinjavaju, imadu veliki i mali bubanj i poklopce. (To nije baš najzrečniji spoj, jer se slabi milozvučnost melodije.)

Kapelnik im je Čeh inenom Svoboda, koji je sada na dopustu; za to ga zamjenjivao neki Lavrafil. — U repertoiru imaju mnoge vrlo uspjele kompozicije kapelnika Svobode i mnoge druge — ponajviše njemačke, — koje vješti Svoboda udešava za tambura.

Na koncertu su odigrali i Brožovu mazurku „Milica“ i hrvatski komad „Noćna straža“.

Rekrutiraju se tamburaši izmed muzikalnih mladića, dakle većinom su to Česi i Nijemci. Ali ima i dvojica Hrvata jedan iz Bravovine a drugi iz Korčule. Sviokilic odobravaju tu viredu instituciju u ratnoj morarici, a mi se još posebno veselimo, što su baš naše narodno glazbalo prihvatili. — To znači, da hrvatska glazba može i najkulturnije slojeve zadovoljavati.

Vatrogasci z Opatije imeli su prvu nedelju na 7. o. m. puli Tirmana svoju XIV. glavnu skupštinu, na kojoj se je mej ostalim zbiral i novi odbor. Za dojednica tri leta bil je, kako nam javljaju, na novo izabran i to jednoglasno za komandanta g. Fran Doberlet mladji. — Mi smo s tim izborom posve zadovoljni, a tako mora bit i svaki, ki pozna zasluge, ča ih je imel do sada g. Doberlet za ovo naše tako potrebno vatrogasno društvo. Ono je pod njegovim ravnanjem upravo provalo. — To društvo njega stoji velikog truda i ne manjih žrtvah — pak je uprav dužnost od svakega od nas, da ga podupremo toliko više, ča je sada skupa s vatrogasci združeno i društvo za „prvu pomoć“ bolesnem i nemocnem. Za perovodju društva bil je pak izabran gosp. Alfred Hartman, druga vrstna sila. Čestitamo jednomu i drugemu!

U večer toga dana imali su vatrogasci puli Tirmana malu zabavicu z muzikom, a nedelju na 14. o. m. u jutro skupili su se svi na Slatine da svojem komandantu zaprisegnu vjernost. Još moramo spomenut, da su na glavnoj skupštini bili izabrani za počasne članove društva gg. Dr. A. Stanger i Dr. J. Glax. Jako pohvalno!

Va Novoj vasi blizu Poroča birat će se do mala plovana. Već je razpisan i konkurs, ki će trajat do 10. augusta. Jako bi dobro bilo, kad bi onu plovaniju dobil jedan naš narodan čovek.

Na skupštinu Udruge sv. Mihovila u Rubeših! Na drugom mjestu tiskamo poziv osnivateljnoga odbora Udruge sv. Mihovila u Rubeših na skupštinu za nedelju dne 21. o. m. u Rubeših. Osnovateljni odbor želi da Udrugu započme svoje djelovanje sa molitvom k Svemogućemu Bogu i njezinom zaštitniku sv. Mihovilu; pak je naručio sv. misu koja će se čitati buduće nedelje o 9. uri prije podne u crkvi sv. Mihovila. Skupština ustanovna, obdržavati će se u kući Vjekoslava Ferlana u Rubeših o 5. uri po podne. Pol ure prije određeno je za to, da se još upišu u Udrugu oni, koji do sada nisu imali prilike upisati se. Udruga se ustanavlja za županije Rubeših, Spinciči, Trinajstiči, Matulji i Jurčidi. Za članove najme te Udruge mogu se upisati ljudi iz tih županija koji su navršili 16 godina, a nisu prekoračili 60-tu godinu, koji nemaju krvnične bolesti i koji nisu članovi koje druge jednake Udruge a koji prvi sada osnivateljni a kasnije stalni odbor. Društvo je svrhu, da podupire svoje članove prigodom bolesti, a prigodom njihove smrti njihove baštinike; na dalje da se članovi medju sobom izobrazuju. Potrebu takova društva čute mnogi Kastavski obćinari već davno. Prvo takovo društvo se eto ustreja. Mi želimo iz srca da dobro uspije prema onomu kako je namišljeno da bude

na tjelesnu i duševnu korist njegovih članova i njihovih družina!

Izpravak. Doznajemo, da viest probčena u našem listu od 11. o. m. pod naslovom „Umrla na putu“ nije istinita. Mi smo ju prenili iz riečke „Bilancije“.

Talijani ne moru videt austrijsku monduru. Mi smo va našem „Narodnem listu“ povedali u kratko, kako su se neki dan poneli Talijani va Trste proti nekim našim oficirum. Danas čemo to popunit z ovem ča smo doznali od prijateljske strani. Tri oficiri hodli su večer okole 10. uri po Acquedotto i morali su proč talijanaško Kafé „Chiozza“. Na jedanput počeli su Talijani, ki su sedeli pred kafetarijom vapit, svikat i roštati s palicami po tle. Oficiri, da ne bude komedije, prošli su mirno napred. Nego kada su se vraćali, dogodilo njim se je još huje. Talijani su naime delali jedan takav šeršur, da je bilo upravo strahota. Oficiri su se najzad stufali tega, pak su dali zapret nekoliko onih glavnih protuaustrisjskih smutljivac. Dokle šu ih peljali va peržun hodilo je za oficiri jedno 200 ljudi, od keh su neki isto morali poč va hlad. Drugi dan je „Piccolo“ ipisal, da su oficiri provocirali, nego na to su prišli neki pravi Anstrijaki i dragovoljno su se ponudili za svedoki, i dokazali su, da su oficiri posve mirno hodili svojim putem i rekli su, da je to vela sramota, da se s anstrijakemi oficiri tako postupa. Ovo je pak osobito razjadilo naše tršćanske Slovence, ki su pak drugi dan vratili Taljanom od kafetarije „Chiozza“ silo za ognjilo. Kako čujemo, oblasti da te prisiliti Taljane, da moraju rešpatat monduru austrijskehe soldati. I pravo je, a ako ne te poslušat, neka gredu va Italiju krepovat od gladi i mizerije.

Salo. Kada je bila neki dan ona komedija va Opatije, neka deca su vezali za Krstičevu karocu jedan kus vreći, ka se je vukla po ceste, kako salo. Ala strupa ne pojili i deca.

Poziv. Podpisani odbor pozivlje ovim sve prijatelje osnovat se imajuće „Sokola“ da dodju u ponedjeljak na 22. o. m. u 8 sati i pol na večer u čitaonicu „Zoru“, da se razpravlja o pravilima „Sokola“, koja je odbor već pretresao i pripravio. O d b o r.

Istarski sabor. Kako doznajemo bit će istarski sabor još ovoga mjeseca sazvan na novo u Kopar. Talijanska komedija učinjena na 20. pr. m. va Kopre ni njim niš pomogla. Goveran bi moral već jedanput talijanskoj baude v Istre pokazat zubi, pak bi Talijani valje povukli rogi va se. Ako goveran popušta oni mu se samo rugaju „governu di gnocchi“. Ako mu je pravo neka mu bude.

Gosti v Opatije bilo je dne 17. oveega meseca 1057. Od 1. septembra prošle godine do danas prišlo je v Opatiju svega skupa 14137 gosta, dakle za 1352 više nego lani va to vreme.

Za družbu sv. Cirila i Metoda za Istru. Dne 5. t. m. bil je za nas Hrvate jako velik blagdan sv. Cirila i Metoda, slovenskehe apōstoli. Da se ga lepo i dostojno proslavi, skupili su neki narodnjaki va Rukavec i pul Mihotič lepu svotu za našu plemenitu družbu. Dali su kako sledi: Gržetić Andrija, trgovac 2 K; Grgurina Josip, trgovac 2 K; Dinko Spincič, trgovac 2 K; Kinkela Vjekoslav, trgovac 2 K; Kundić Mate, trgovac 2 K; Vođička Josip, kapelan 2 K; Sepić Frane, trgovac 1 K; Kundić Milan, trgovac 1 K; gđjica Emilija Osojnak 1 K; Sepić Ivan ml. 1 K; gđjica Ivka Osojnak 1 K; Kinkela Vinko trgovac 1 K; Grgurina Ante, medicinar 1 K; Grgurina Ivan, pravnik 1 K; Brčić Frane, suđb. prakt. 1 K; Pekić Jak., pravnik 150 K; Slačić Josip, učitelj 1 K; Kundić Zvonimir, abiturijent 1 K; Kinkela Vjekoslav, pravnik 1 K; Katinka Košak, poš. oprem. 1 K; Mate Kundić je još dal 1 krunu i 52 helera, a A. Grgurina 80 heleri, ča su dobili na karte. Gržetić Andrija je plati 1 K za kuzan, zač je nosil nekakovu talijansku rožicu, a Josip Grgurina 1 K, zač da gaj on na to napeljal. Dakle sega skupa sej sabralo 3232 K. — Gospodja Žigulić Francica 1 K. Živil! (Nastavit će se.)

Razne viesti.

Ženitba mej dvomi ženskami. Čitamo va talijanskeh fojeh. Pred nekoliko dan oženile su se mej sobom dve meštrice va meste Corugna va Španjolekoj. Jedna od njih zove se Marcela Gvarcia, a druga, ka je bila za frajara zvala se je Elisa Sanchez Loriga s krivem imenom Mario Josip.

Oženile su se va crekve sv. Jurja blizu Corugne.

Ženitbi va crekve prisustvovalo je više ljudi. Nijedan ni mogal ni pomislet, da ono mlado stvorenje, obučeno po mužku s kratkemi vlasi ni mužkarac nego ženska.

Kada je ceremonija va crekve svršila, šli su mladenci s kumpari ručat va jednu kafetariju, a pogle su se vratili va Corugnu. Policija je doznala to sleparstvo pak je valje zaprla te dve „meštrice“.

Ciela obitelj sišla s uma. O čisto nevjerovatnom, a ipak o posve potvrđenom slučaju javljaju talijanski listovi iz Udine. U jedan četvrtak u jutro došao je gradski načelnik iz Codroipa s mnogobrojnim karabinjerima u malo selo Sanvidotto, jer se je bio pronio glas, da je ondješnja obitelj Finos koja sastoji od 16 osoba sišla s uma. Finosi su siromašni seljaci, koji su dosada radili na dobrima grafa Rote. Kad su oblastni organi stigli u Sanvidotto, našli su stan obitelji zaključan; no iz kukavne kolibe prodirala je bezsmislena vika. Gradski načelnik iz Codroipa uzpeo se je na zid, te je odanle mogao promatrati, što so u kolibi sbiva.

U kuhinji sjedjeli su muževi žene i djeca, koji su strgali sa sebe odjeću i po golom se tielu do krvi udarali, krviju omasčene komade od odjeće bacali su s bocama, čašama itd. kroz prozor na ulicu.

Kad je napokon oblastnim organima pošlo za rukom, te su provalili u kolibu, našli su usred kuhinje Melaniju Filos голу golcatu. — S tupim izvažajem u licu ona je mirno pustila, da joj mati braća i sestre kidaju s tiela meso, kako bi vraga iz nje izagnali. Po tom su zaklinjači vraga isto na samim sebi eksperimentirali. Obitelj Finos sada će se odpremiti u Udine u ondješnji zavod za umobolne. N. N.

Vesela kancuneta.

(Ova se piva kako ona: Ja ja tačem svaki dan, Al je borme sve znanu.

Ja ga pijem svaki dan
Al refoško al teran
Dokle god nisam pijan,
Ja ga pijem po vas dan.
Juhuhu!

Orco ladro — ol dun čin,
Ime mi je Untantin,
Pien sou sempre de morbin
Samo da je de bon vin.
Juhuhu!

Al je litra al kvartin
Istrijan al Dormatin,
Samo da je trinken trink
Da je vesel Untantin.
Juhuhu!

Sempre alegri mai pasjon
Dajte vina jedan dopjon,
Se non volé un malaten
Vina dajte — orco tron!
Juhuhu!

Podestà ču ja postat
I svim ču zapovedat,
Kad ne budem mogal stat
Onput ču poč valje spat.
Juhuhu!

Još imam jedan fiorin
Ki mi j' prišal de Pizin
Semo litru i kvartin
De Opolo Dormatin.
Juhuhu!

Dijo majo, che malan
Da bim kada bil trezan,
Nego kao čep pijan
Mondo ladro — fiol dun can.
Juhuhu!

Ki nam je ča poslal.

Uprava „Narodnega Lista“ primila je nadalje u ime predplate za celu godinu od druživa Bratinstvo u Voloskom k 16. od monsign. Dr. F. Volarića u Kirku k 10; Marijanice Zahaj Ika, Josipa Maglice Opatija, Gamber Anton Rieka po k 8; Juraj Žiković Bačva, Frane Diraka Srdoči, Mate Kinkela Zvonca, Matina Šojaka Baška, Roža Rakovac Baderna, Andra Srdoč Zamet, Anton Lucić Saršoni, Andrije Blečić Zamet po k 4; za pol godine: od gg. Josipa Grabrovca Draga; Franz Richter Opatija, Fauny Gršković Volosko, Brčić Ivan Bregi, Rudolf Bekar Volosko, Ivan Kanta Hrašica, Ivan Fiamin Opatija, Franjo Dokić i Rudolf Jurinac Kastav, Guido Nežić Pidan, Marija Turk Opatija, Narodna Čitaonica, Anton Smekvina Rieka, Hrvatska Čitaonica Madinska, Ivan Šepić Tonetov Prnjavor po k 4; Emilio de Persich i Josip Stanger iz Lovrana, Nino Bačić Ičić po k 5. (Sledi.)

Poziv

U ustanovnoj glavnoj skupštini udruge sv. Mihovila.

Pravila „Udruge sv. Mihovila“ sa sjelom u Rubeših potvrdilo je c. kr. namjesništvo u Trstu, povlašteno od c. kr. ministarstva unutarnjih poslova, svojim odpisom 4. juna 1901, br. 13.380/1.

Kod podpisana osnivateljnoga odbora prijavio se je predloženo lispri broj članova.

Ujed tog, a na temelju § 25. pravila udruge, suziva podpisani osnivateljni odbor ustanovnu glavnu skupštinu za nedelju dne 21. julja 1901 u prostorije kuće Vjekoslava Ferlana u Rubeših. Početak skupštine o 6. uri po podne.

Od 4/1, pošlije podne do početka skupštine upisavati će se daljne članove.

Dnevni red skupštine:

- 1.) Otvorenje skupštine.
- 2.) Izbor predsjednika.
- 3.) Izbor čestovne članova odbora.
- 4.) Međubitni predlozi.

Opaša se, da ča se isto nedjelje dne 21. t. m. o 9. uri pr. podne čitati sv. misa u crkvi sv. Mihovila po naručenju osnovateljnoga odbora udruge.

Rubeši-Kastav, 14. julja 1901.

Osnovateljni odbor „Udruge sv. Mihovila“.

August Halauska, slikar. Opatija br. 267.

Preporuča se slavnom obćinstvu
za bojadisanje soba, deko-
racije, bojadisanje drva i
sve što spada u njegov
zanat.

Solidna izradba. — Umjerene cijene.

Slavnom obćinstvu, osobito
kućevlastnikom i gradjevnim
poduzetnikom

preporuča se

Jure Hegediš,
slikar.

Volosko br. 74. Vis-à-vis
„Vile Smid“.

Krojačka radiona!

Podpisani stavljaju sl. p. n. obćinstvu do znanja, da su otvorili svoju novu radionu svakovrstnih
pomodnih gospodskih odijela

Naručbe izvršujemo solidno,
brzo i uz veoma umjerene cijene,
te se time sl. p. n. obćinstvu koli
mjesta toli i okolice najtoplije
preporučujemo za što više nar-
učba uz geslo

„Svoj k svomu“

sa veleštovanjem

Špan & Peđnik
državna cesta, Vila Ježica
Opatija.